

FOGLALAT Magyarország és Erdély (kinevezések; Liszt Ferenc hangversenye és megítélés a magyar színpadon; lyánynevelési új munka; pozsonymegyei körlevél a hazai hatóságokhoz; hontmegyei hírek; Gosztonyi és Győrffy; különféle; sajt. Gabnakereskedési nézetek) Spanyolország (Espanero rosálja a cortesfóloszlást; Cabrerát Cataloniába hírlík vonadni, a ministerek böcsületnyilatkozatát követelnek Espanerofut, sajt.) Anglia újabb sérelem az angol lobogó ellen, Franciaország (kamra elnök-választás, ítéletek a tróbeszedről, sérelem az angol francia lobogó közt, sajt.) Gámnár. —

Magyarország és Erdély.

Őcs. skir. fels. Terzy Vinczét, a fumei váltótörvényszék elnökét, kir. tan. ezimel felruházni; Franul János egészségügyi kanczellárt pedig és Verne d a Boldogot, Fiume város első birját, szalagos közép-aranyérdempénzzel megajándékozni méltóztatott.

Pozsony megye dec. 2kán köv. körlevelet böcsátott az ország törvényhatóságához: Nmél. sajt. A közterhek aránylagi szétosztására sa személyes vagyon biztosítására nemzetünk gondoskodását minden időben minő mértékben fordította, ha a törvénykönyvünkben előforduló régibb adatokat elhallgatjuk is, elég tanubizonyoságot találjuk annak utóbbi országgyűlésünkben alkotott törvényünkben, melyek hazánkfiainak ezen ezélatát sokkal nyilvánosabban hirdetik, hogysem annak részleges taglalásába böcsátkoznunk kellene. Ezen s chez hasonló elveket mi is anya-utasításunk kidolgozásakor szemünk előtt viselvén, figyelemünket különösen az országgyűlési szállások ingyen adására fordítottuk, öntapasztalásból merített tudományunk által eléggé meggyőződve levén azon károkról, melyeket sz. k. Pozsony és ezzel szomszéd váraljai kiváltságos mezővárosunk ezen terheltes által viselni tartozik. E fen nevezett két helyen, melyek területi nagysága sokkal esekélyebb, hogysem ezekre menő idegenek befogadására a lakosok tetemes egybeszorítása nélkül, bár rövid időre is, elégséges szállásokkal ellátva, az országgyűlés számára, a házak különböző minősége és fekvéséhez képest mintegy 2500 szoba és kamra, 600 lóra istálló és 400nál több kocsiszín szemeltetnek ki és foglaltatnak el, mely teher, levonván a közönséges és egyéb fölmentett házakat, valamint azokat is, melyekben fekvésök és mineműségök miatt országgyűlési szállás nem adhatatik, általánosan mintegy 750 háztulajdonostól viseltetik. — kik emélfogva házaiknak majd harmad részét, és pedig szobaszerekkel ellátva, átengedni kénytelenítettek, mely terheltesök még annyival súlyosb, miután ez országgyűlési szállások olyanoknak jelöltetvén ki, nemcsak az országgyűlés alatt ingyen lakatnak, de annak eltelte után is, mivel legföljebb 3 esztendő múlva ismét e ezéla fordítandók, illy biz. nytalán időre vagy épen nem, vagy pedig fölöttécesélyű áron vétetnek föl és nagyobb részint tapasztalásunk szerint évről évre üresen állnak. E teherhez járul még az is: hogy az országgyűlés kor. szolgálati tel végett, a katonaság száma mintegy 1000 fővel szaporították, kik szinte magányos házakba helyeztetnek, hogy pedig a katonaság illy módú tartatása az illetők nagy terheltesével van összekapcsolva, adatokból bizonyítani annál kevesebb szükséges, miután az élelmezési kérdés épen e lefolyó országgyűlési tanácskozás fölb részét teszi. Memyre akadályozók e környülmények e helyek jóléti előmenetelét, mutatja a köz tapasztalás, midőn az árverés után eladandó házakra vevő alig találkozik, és ha Pozsony városának szépítési előmenetelét tekintjük, azt inkább a rokadó házak kijavittatásában mint egészen újak épittetésében találjuk. Midőn tehát egy részről tapasztaltuk: hogy keblünkben létező sz. k. Pozsony város lakosai és váraljai adózóink ezen előadottak által fölötté terheltesnek, vagy az egész ország javát és előmenetelét általában érdeklő tanácskozái okra egybegyült KK és RRnek szállással ellátatásával néhány ezer polgár és adózó, minden kárpótlási megtérítés nélkül köteleztessék, s ezek másokhoz hasonló, de némelly esetben talán nagyobb fáradozással szerzett tulajdonukat, egy egész nemzetet érdeklő esetben, parancsoló szükség nélkül feláldozzák, mindezeknél fogva anya-utasításunkban követünknek meghagytuk: hogy az országgyűlési szállásoknak valamint már ez alkalommal, úgy jövendőre nézve is, helykülönböztes nélkül törtéendő fizetését indítványba hozván, míg a fizetés-mód iránt országos megállapodás leendő, azonnal tetteleg a jelen országgyűlés kezdetétől szállásaik díját kész pénzzel elégtessék ki. Illy utasítással ellátott követünk mai napon előterjesztett hivatalos tudósításunk által nekünk azon váratlan eseményt jelenték: hogy e tárgyról tett előadásuk többséget nem nyert, ebből eredő sajnálkodással párosult meglepetésünket azonban enyhíté az, hogy kívánatunktól történt elüttesünk okát számosabb megye részéről nyilvánított utasítás hiányából eredettnek értettük. Bátor ugyan az országgyűlési tanácskozás helye keblünkben levén, némily saját ügyünkben látszatunk szólni: de Nagyságtok Kegyelmeteknek nyiltszivűen megvalljuk, hogy azon fő ezél, melyből kimenve, fentebbi utasításunk mellett Nagyságtokat Kegyelmeteket felszólítami elhatároztuk, egyedül azon általános szent igazság, melyet mi, u. m. a fenfoglalt körülmények legjobb tanúja a fen előhozottak által lényegesenül sértve lenni találjuk. A régibb országgyűlések folyamatját tekintvén, bizonyos ugyan, hogy azok fölötté rövid időig és különböző helyeken tartattak, azért is akkor a vele járó terhek olly érzékenyek nem valának: most azonban, midőn évekre terjednek a szállások már a jövő országgyűlésre elég kijelöltetvén, bizonytalan időre lefoglaltatnak, belőle olly teher származott, mely, tartassék bárhol is az országgyűlés, azon helyjöllétét észrevehető léptekkel emészti, néhány vendéglő s mesterember nyeresége föl nem érvén azon veszteségnek csak kamatját is, mely több esetben az egy kis házon kívül más vagyonnal nem bíró özvegyeket és árvákat a többi háztulajdonossal együtt végnomoruságra juttatja. Nem gátolja végre utasításunk az országgyűlésnek Pestre általtételét, sőt nézetünk szerint azt elő is mozdítja; mert ha Pozsonyban és Váralján adott szállások fizetése elrendeltetnék: a kormánynak is nagyobb érdekében fekdülnék az országgyűlést Pestre általvinni, minthogy ottan több kir. épület levén, melyben az ő részéről jelenlevő országgyűlési tagok beszállíthatatnának, a szállásoktól általa fizetendő summa is sokkal kevesebb lenne, mint Pozsonyban, hol semmi kir. épület nincs. De az ország többi részeihez tartozó tagoknak fölötté nagy része hasonlag azt kieszközölni iparkodnék, mivel sokan közülök hivatalos állásuknál fogva Pesten amugy is szállásokat tartani s országgyűlés alatt, miután ennek vége bizonytalan, fizetni kénytelenítetnek, — bizonyára az által, önhasznuk tekintetéből is a kötfelű fizetést elmellőzni ügyekezének; most ellenben némellyek az országgyűlésnek előreláthatólag egész évig vagy még tovább tartó esetében otthoni szállásaikat felmondván, az itteni polgárok és szegény adózóink veritékkel szerzett házaik nagy részét minden megtérítés nélkül elfoglalják. De ezen felhozott ellenvetést más oldalról tekintvén, vajjon ki győzheti meg magát arról, hogy az országgyűlésnek Pestre általtételét, melyet az egész nemzet, kijelentett forró kívánságához képest, ő felségénél kegy. királyunknál ekkorrig nem eszközölhetett ki, Pozsony városa néhány polgári véghez vihetni elégségesek? hogy pedig egy olly nemzetnek, mely igazságszeretével párosult emberiségét, hogy többeket elhallgassunk, az örökös katonáskodás eltörlése s az országgyűlés s az országgyűlési költségeknek a szegény adózókról evetele s több jótékony intézet alapítása által eléggé kimutató, habáregyes

rajjai létezenek, kik abbéli ezéjlok elére, hogy t. i. az országgyűlés Pestre tétessék által, mintegy kényszerítő eszközzel, Pozsony város lakosait, és váraljai adózóinkat annak elfogadására elégtelenekké tenni, következőleg őket a legvégső inségre juttatni kívánják, még csak föltenni sem akarjuk. Ezen felhozottaknál fogvást valamint hazánk többi megyéit, úgy Ngtokat Kegyelmeteket is felszólítami kötelességünk ismerjük: hogy indítóokainkat méltó tekintetbe vevén, ez érdemben adott utasításunk pártoltatását követjüknek meghagyni s ez által valamint hazánk polgárainak egy részét e terheltesétől felmenteni, úgy más részről ebből reánk az idegenek előtt méltán hárauló homályt igazságszeretetükkel fogva is elenyészteni méltóztatassanak.

Győr vgye dec. közgyűlésében köv. határozott: 1) Mindennemű koronai, egyházi s egyéb nemzeti jószágokra nézve, midőn a jobbágyok magokat örökösen megváltani kívánják, a megváltási summak biztosítása iránt országilag kellő intézetek tétessenek. 2) Miután a bírói végrehajtásokról szóló intézkedés törvényes tartalarából is mindinkább kiderül, memyre ohajatos a nemzeti jobblétre olly lényegileg ható közhitel kifejlődésére a nemzet erjét minden lépésben szibbszó ősiségnek eltörlésztése, a KK. és RR. nem idegenkedtek ezen, minden honi kebel által, habár holmi előitéletek miatt tirkolt, de épen azért nem kevésbé mélyen érzett igazságot ezenel nyilván kijelenteni. s ambar élenken jelentetik előttünk a fúmsított kérdés nagysága s ambar látjuk annak honyolodott állapotját; de tekintve más részről Európa mivel nemzeti példáját, kiknél hajdan hasonló véduri elvek uralkodtak, tekintve az osztód igazságot, mely senkit más kárával bollogítani nem kívánhat, de tekintve a jelenleg már előre országilag elfogadott azon urbéri törvényt, mely a jobbágyoknak az örök megváltatást megadni kívánván, ekkint az ország birtokosi egyik legnevezeteseb részének az ur szolgálatokra nézve eddig létezett hasonló ősiségét már nyilván eltörlendi, világosan látjuk azt is, hogy halasztó intézvények által, korunk ezen kívánata csak napról napra eredő új meg új nehézségekre fog szolgálatni okot s így legalább részben is lépést szükség tenni. Ezekre nézve abban állapodtak meg, hogy bírói végrehajtásokkor a jószág egy évig (melly idő alatt beruházások (investíciók) hasonló jószágokban ne történlhessenek) bírói zálogot képezzen, s ha ennek elteltével az illetők által nem váltatnék ki, a bírhatási képesség iránt rendelkező törvénynek fentartása mellett, a kiváltásnak többé helye ne lehessen, az ez érdemben hoztatandó törvény pedig a már adott utasításnak azon része értelmében, mely szerint a végrehajtás minden rangú és birtokú adóra, min len önkéntes zár, késlető parancsok, vagy bármely nevé kifogások ebőlözésével, egyformán foganatosíthatni kívánatlik — minden személyválogatás, vagy érték-méneűség különbsége nélkül, az ország minden lakosira egyformán terjesztessék ki. 3) Pozsony városának, az országgyűlési szállások megfizetése iránti kérelmenél: azon esetre, ha az országgyűlés Pesten fog tartatni, a szállások fizetésének megajándékozása adott utasításul.

Ipolyság dec. fogytán: Miatán a Dunabál partján a vállalkozó társaság által Pestről Ausztria széléig épittetni szándékoltt vasúti tervképek s utvonatok Pest, Nórád, Hont, Esztergom, Komárom, Nyitra és Pozsony vgyék, nemkülönb Pest és Pozsony sz. k. városok által a katonai hatóság közbéjötével megvizsgáltattak, és e részbeni tudósítások a nu. Helytartó-tanácsnak törvényszerű intézkedése végett fölterjesztettek, az összes tervképek és művészi munkálatok rajjai az országos Rendek és pozsonyi nagy közönség által a rodonti teremben leközlelebből megzemléltetvén, mind ritka szabátosságának, mind a nem művészi s könnyen értesítő jeles tökélyek miatt köz tetszésre érdemeztettek; s mivel a Debreczától Pestig építendő vasúti fölmérések és felszámolások befejeztetésükhöz közelitnek, biztosan reményelhetni, hogy mi a magyarnak 8 századig képz leten tul volt, többnyire roz utja miatt a világtól elszigetelt Debreczen s termékeny vidéke a termékek s művek esereje, millió forintok gyakori keringése által nemcsak a hon külön viláktól, de a szomszéd tartományokkal és a birodalom fő városával a Haza bel és külkereskedésének virágzásával közelebb érintkezésbe jövend, a természetű vevőt, a kereskedő javai átszállítására módot nyerend; sőt az örömvadász, ki egy nap a debreczeni, holnap a pesti magyar színházban honi ajku s köntösü Thaliát látott, 3 napi utazás után Bécsbe kényére rándulhat.

Hont december fogytán: E hó 2ik, s k. n. Ipolyságon tartatni szokott közgyűlésben nevezeteseb előforduló tárgyak voltak többi között: Kacsokvics Lajosnak a gazdasági tárgyak iránt megyénkhezirt figyelmeztető s ajánló-levele folytában a honi gazdasági egyesület mintájára e megyében egy fiók-egyesület föllállítása rendeltetett, s mi móddal intézetendő létre-hozatala egy választmány a bizatott. Tavább a köztetszést nyert s népszerű mezei naptárul a megye Rendei minden megyebeli helység népének számára egy példányt (összesen 185) rendelének és pedig nemesi pénztárkúbil megvételni. Horváth József egyik orvosunk a gyűlés alatt előterjesztett azon ember-szerető és dicséretes folyamodása, melyben a büntető törvény által ugy is eleget sujtott szerenesetlen rabjainknak egészségük fentartására és betegségekübil felgyógyulására az e ddiégienki emberiebb módokat javasol: szinte választmányra bizatott, mellytül függenel, hogy e derék emberbarát szavai a pusztában ne hangozzanak el, annál is inkább, mert rab-dolgozató házrul e ddiégienki még gondolkozni sem jutott eszünkbe! — Egy idő óta több lopás és rablási panasz tö ténvén a ns megye Rendei előtt; végre hosszas vitatkozások után, egy megyebeli esendbiztosnak és négy lovas pandárnak azonnali föllállítása s azok fizetése ugy határozatott el: hogy fele az adózói, fele a nemesi pénztárkúbil kerüljön elő. Mindazáltal valamint semmiféle ölések itteddig nem történtenek, mint némelly lapok híresztelék: ugy a Tagedblat decemberi valamelyik lapjában Prencsfahuról közölt azon tudósítás is: hogy Szitnya hegyén Coburg hg főerdősze zsványok által agyon veretett: tökéletes hazudság. P.L.

Budapest: A világ karjaira vevé már Lisztünkét, midőn Budapestünk harmadévi árvíz-csapásának rémitó hire a művészet édes anyaföldén, a bájos Olaszthonban találta őt s megragadá keblét, mellynek mé-

lyiben egy még érintetlen hely a világnak nem lehet, mert hazájának volt szánva. Villámsebességgel siet a hazafi varázskéz Bécsben adott hangversenyi segedelemmel törlesztetni honfiai könnyeit s oszlattani a gyászfellegeket azon haza egérül, melytől ifjú művész vágyai fejlődő kora óta messze tartak. A művészet esuda remeklőjét s a derék hazafit tisztelve szerető számos hazafi társai honszellemileg kívánták megtisztelni, midőn f. hó 4-én a nemzeti színház javára szentelt hangversenyében (a 3kban, melyet rövid ittléte óta az emberiség s közintézet gyámolítására tartott) a Rákóczy-mars s erre rögtönzött elragadó phantasiája után neki a magyar díszöltözésben játszótnak Festetics Leo gr. rövid velős szavai mellett b. Bánffy Pál, Teleki Dom. gr., Augusz Antal, Ekstein Rud. s Nyáry Pál által szinte magyar köntösben drágakövekkel kirakott régi magyar kardot nyújtának, melyet átöveztetvén szent fogadással, miszerint hazájaért buzgó szívének leghívebb tolmácsa a hazai nyelvet tulajdonává tenni legszorgosb ügyekezete leendő, erőteljes s lélekemelő francia szónoklatban köszöné meg e megdicsőítetést s elmondá áldásit szeretett nemzetére. Mi után az éljen kiáltások s taps-özöntül zengő színházból teljes katonai hangászkar s lelkes ifjuságunk égő szövéténekei közt az utcákon alig féro tömérdek sokaság tisztelő s éljen harsogásaival s kalauzoltában kísértették szállására. Utközben hintájából kiszállta után honfi karoktul vezetettve fendobogó ezer meg ezer hazafi szívtől környeztetve, s fenharsogó ezer mezezer hazafi ajaktól örömittasan üdvözöltetve, Augusz Antal tolnamegyei főjegyző tolmácslata mellett melegen köszöné e szíves hazafi megtiszteltetést feledhetlen ösztönnek állítván azt mind saját további tökéletesülésére mind fiatal honfi társaira nézve, hogy t. i. bármi tudomány vagy művészeti ágban tünnessék s tüntetendik ki magokat, előbb utóbb az igazságos világ főleg a haza halála kisérendi őket. Szállása kapujánál Fancies derék színészünk intézé bucsu- s hálaszavait az elváló zongora-fejdelemhez gyönyörű hazafi tette miatt azon zárójáttással: hogy édes hazánknak érdemekkel s ezek számára koszorúkkal legyen gazdag édes anyafölde. Művészek s művészetnek szebben lelkesültebben nem hódoltak még honunk határiban soha, mint pesti közönségünk most, úgy hogy ez órást tettét méltán nevezhetni a hazai művészet diadalának, dicsőítetésének. Lisztünk lelkes hálaszózata, melyet fentisztelt Augusz Antal azonnal a közönség előtt magyar fordításban felolvasott, mint érintők, Lisztnek azon örvendeztető biztosítása mellett, hogy hozzánk visszatéréndekekor magyar nyelven üdvözlendi honfitársait, így hangzik:

Mes chers Compatriotes! (cur ici il ne m'est guère possible de voir seulement un public) Le sabre, qui m'est offert par les représentants d'une nation, dont la bravoure et la chevalerie sont si universellement admirées, je le garderai toute ma vie, comme la chose la plus précieuse la plus chère à mon coeur!

Vous exprimer par des paroles, surtout en ce moment, où la plus forte émotion oppresse ma poitrine, combien je suis profondément touché et reconnaissant de ce témoignage de votre sympathique estime, de votre chaleureuse affection, je ne le puis en vérité point. Pardonnez moi donc mon silence sur ce point et croyez bien, que je ferai tout mes efforts pour Vous prouver et bientôt j'espère toute ma gratitude par des oeuvres et des actes ainsi, qu'il convient à un homme, qui se glorifie d'être né parmi Vous! —

Qu'il me soit pourtant permis de dire quelques mots des aujourd'hui. —

Ce sabre, qui a été si vigoureusement brandi autrefois pour la défense de notre chère patrie, est remis à cette heure entre des mains faibles et pacifiques. N'est ce par là un symbole? n'est ce pas dire Messieurs, que la Hongrie après s'être couverte de gloire sur tant de champs de batailles, demande à cette heure aux arts, aux lettres, aux sciences, amis de la paix des nouvelles illustrations? n'est ce pas dire Messieurs, que les hommes d'intelligence et de labeur ont aujourd'hui aussi une noble tâche une haute mission à remplir au milieu de Vous?

La Hongrie, Messieurs, ne doit rester étrangère à aucune gloire — elle est destinée à marcher à la tête des nations par son héroïsme comme par son génie pacifique.

Et pour nous artistes ce sabre Nous est aussi une noble image, un éclatant symbole.

Des pierreries des rubis des diamants ornent le fourreau, mais ce ne sont là, que des accessoires, de brillantes futilités.

La lame est au fond. Qu'ainsi il y ait toujours dans nos oeuvres sous les milles formes capricieuses, dont se revêt notre pensée, — comme la lame dans ce fourreau — l'amour de l'humanité et de la Patrie, qui est notre vie même!

Qui Messieurs, poursuivons par tous les moyens légitimes et pacifiques l'oeuvre, à laquelle nous devons tous concourir chacun selon ses forces et ses moyens.

Et si jamais l'on osait injustement violemment nous troubler dans l'accomplissement de cette oeuvre, eh! bieu messieurs, s'il le faut, que nos sabres sortent encore du fourreau (ils ne sont point rouillés, et leurs coups seront terribles emore comme autrefois!) et que notre sang soit versé — jusqu'à la dernière goutte pour notre droit, le Roi, et le Patrie! — Magyar tolmácsolata imez: Szeretett honfitársim! (mert itt s így lehetetlen látnom csupán közönséget). E kardot melyet nekem vitézségéről s lovagiságáról oly világszerte csudált nemzet nevében nyújtának, egész életemben szívem legbeesésb legkedvesb kincsé gyanánt őrzendem.

Azt — főleg e pillanatban, midőn legbensőbb érzékenyülés fogá el keblemet — szavakkal kifejezni: mily mélyen s hálasan hatott meg rokonszermű becsülétek s hő szívességek e tanujele? valóban képtelen vagyok. Bocsássatok meg azonban e pont feletti hallgatásomnak s higyétek: minden törekvésim czélja — s reményem nines is messze az alkalom — egész hálamat oly munkák s tettek által bizonyítani be,

melyek oly emberhez illők, ki dicsőségének tartja, hogy köztetek születetett. —

De legyen szabad még néhány szót szólanom ez alkalommal.

E kard — melyet hajdan erős kar villogtatott édes hazánk védelmére — most gyöngö s békés kezekbe adatik — nem képjele é Uraim annak, hogy miután Magyarország annyi esatamezön dicsőséggel borított, most a művészetek, tudományok s béke barátitól újabb kitüntetéset kíván? nem képjele é Uraim annak, hogy az értelmiség s művészet emberei által is nemes tiszt s magas hivatás teljesítendő körötökben?

Uraim! Magyarországnak nem szabad semmi dicsőségtől elmaradnia. Magyarország rendeltetése: más nemzetek fölött haladni vitézségi s béke-geniusz által.

Ránk művészekre nézve is nemes kép s dicső példajel ezen kard.

Drágakövek, rubinok s gyémántok ékesítik ugyan a hüvelyt, de ezek csak pusztá járulékok, csak ragyogó silányságok.

Beltartalmában az aczél. Így bár ezerféle szeszélyes alakba öltözzenek is gondolatink: mint az aczél e hüvelyt, úgy hassa által az emberiség s honszeretet — mely azonegy életünkkel — mindenkor kebleinket. Törekedjünk tehát Uraim minden törvényszerű s békés eszközzel a munkalétesítésére, melyhez mindnyájunk s mindenki saját ereji s tehetségihez képest járulni köteles.

S ha mégis valaha e munka-teljesítésben igazságtalanul erőszakosan merne valaki zavarni bennünket, akkor Uraim, ha szükség, kardink (még nem rozsdalepték azok s csapásaik oly rettentők lesznek, mint egyébkör!) villanjanak ki hüvelyekből s utolsó cseppig ontsuk vérünket a törvényért, királyért s hazáért!

(Nagy hangverseny, színpadunkon.) Jövő szombat, (január 11-én) LISZT FERENCZ igazgatása alatt s együttmunkálása mellett a magyar színházban a fölláttandó conservatorium tőkéje megalapításul nagy hangverseny fog adatik a budapesti hangszegyesület valamennyi tagja s a magyar színház egész zenészkara által, melynek részei ezek: **Iső** osztály: 1) Ouverture „Bájsip“ dalmüből Mozarttól, előadják a budapesti hangszegyesület tagjai és a magyar színház zenészkara; 2) dal Spohrtul, éneklő Gyöngyösy k. a.; 3) párdal „Porticiü néma“ dalmüből, Aubertól, előadják Szmolka és Reder hangszegyesületi tagok; 4) nagy phantasia Beethovenól, zongorán teljes zongora-s karkisérettel, előadják: LISZT FERENCZ, a hangszegyesület tagjai és magyar színházi zenészkara. **Iik** osztály: 1) Ouverture „Oberon“ dalmüből Webertól; 2) párdal „Marino Faliero“ dalmüből Donizettitól, előadják Augusz és Ekstein Rudolf műkedvelők; 3) Andante Beethoven a dur simphoniájából; 4) Verseny zongorán Webertól, előadják zenészkara-kisérettel LISZT FERENCZ; 5) Kar „Négy évszak“ oratoriumból: Haydnól; előadják a hangszegyesület tagjai.

KÜLÖNFÉLE: Az irtalmas szerzet mult éven is Magyarországnak s az egész ausztriai birodalomban fáradhatlanul folytatá jótékony munkálkodását. A budai kórházban jelesül 1838. nov. 1-sejétül 1839. octob. utóljáig 2154 beteg nyert minden valláskülönbség nélkül ingyen ápolatást; fölgöygyült közölök 1943, meghalt 211; az utóbbiak közül azonban 24-et haldokolva hoztak a kórházba. Vallásra nézve a betegek közül kathol. volt 1833, protestans 275, görög 19, zsidó 27. Az egész birodalomban összesen 21895 beteget ápoltak az irtalmas szerzetesek, kik közül 20246 nyere vissza előbbi egészségét. — A pesti testgyakorló iskola részvényes társasága a hatvani kapu előtti Belez-nay-féle kertet bérlé ki szállásul, mellynél alkalmasbat e czélra alig találhatott volna. — **Löcse** szabad kir. város lakosi egyik régi ohajtásukat látják teljesülve, ez pedig az utcák éji kivilágittatása. Már mult évben tanácskozék a város ez ohajtás létesítése fölött, de végre is látta, hogy a kimutatott magányos források elégtelenek költségfödözésre s azért a m. kir. udvari kamrához folyamodtak, hogy a városi pénztárból pótolhassák e hiányt. A kamra 250 pgő forintot rendelt ki lámpabeszerzésre s 100 pgő forintot évenként világítás-föntartásul, mit a polgárság azzal szaporita, hogy ezentul minden öl tüzfától önként egy pgő krral-többet fizetend. **Löcse** vidékin néhány napi fagy után ismét esőzésre fordult az idő. — A szegedi tanács a magyar színészet állandó megalapíthatása végett négy tagu választmányt nevezte ki keblől az e sz. czél létesítéséül szolgáló terv kidolgozásra.

Az esztergami főkapalan dec. 28kán veszté el egyik érdemteljes tagját, kövesszarvi, és gosztonyi Gosztonyi Jánost. A boldogultat szelid lelkülete s magyar ösztintesége miatt, melyet egész éltén át sértetlenül megörze, mindenki tisztelte és szerette. Elte nagyobb részét lelki-pásztorokdásban tölté különösen Kürtön, hol hatása oly áldásteli volt, hogy kürti hivi, kiknek a szó legnemesb értelmében lelki-pásztorjok, atyjok, barátjok s mindenök vala, még akkor sem feledheték, midőn a lelki-pásztorokdás köreben szerzett érdemei tekintetéből esztergami kanonokká nevezeték. Különös gondot fordított a népnevelésre, mert meg nem elégedék hetenkint bokros foglatosságai mellett is több órát töltén a kisdedek közt; hanem őket szorgalomra is ügyekezett buzditani czélszerű ajándékokkal, sőt mint kanonok is évenként meglátogatá kürti hiviét, melly alkalommal többnyire legelőbb az iskolába ment, s a szorgalmabakat megajándékozta. Mint kanonok is szüntelen munkálkodott, s a jelen országgyűlésen a káptalan egyik képviselője vala. Azonban egészségé gyengülvén, orvosi tanács követeztében Budára jött a császár fürdöt használni, s az irtalmas szerzet hajlékába szállott, hol azonban betegsége terhesülvén, a kérelhetlen halál kiragadá a szelid lelküetü, jó szívü emberbarátot, jámbor papot, buzgó lelki-pásztor tisztelőji s baráti köreből. Hült tetemei a Ferenczkapisztráni szerzet országuti temploma sírboltjába takarítottak. **Pörubszky György** apát s nyitrai székesegyházi éneklő kan. pedig dec. 20kán végzé földi pályája. Vagyonát kegyes alapítványokra, szegényekre, árvákra szentelte, névszerint tömege harmadát a zsolnai (Frenesény nyegyében b. Vurum József nyitrai püspök által alapított) árva-intézetnek hagyá örök gyümölcsözésü magpénzül. Végre telekesi Györfy József m. k. kinstári tan. a kassai kir. kinstárt-igazgatóság főnöke st. ns megye thirája mellvizkörtségben életének 75dik évében legközelebb mult dec. 18kán végzette síriani létét Egerben s ott a székesegyházi sírboltba takarítottatott. Felsőszadon tul szolgálván a m. kir. kinstárt s ez időszak alatt számos nagy érdekü polgári intézkedésre hü lelkesüléssel befolyván mint tisztelő, polgár é, a ya, minden rendü kötelességit lélekismérets sea teljesítette. 18kén pihenjenek porai ez érdem s háromságnak!

mind titoktartókat sem fogja megsérteni. — A' biscayai főkövetség decemb. 12ikén a' guernicai fa alatt Spanyolország királynéját, II. Izabellát Biscaya asszonyai kiáltá ki, mi heves lapvitára szolgált alkalmul, mert a' többség véleménye szerint csak egy királyné létezik Spanyolországban 's ez természetes asszonya egyszerűen Biscayának. Navarrai hírek újabb aggályra szolgáltatnak alkalmat; e' tartományt ugyanis csak fegyveres erő hódította meg 's azért ott folyvást roppant haderőre van szükség, főleg mintán a' Franciaországból naponkint visszaérkező carlosiak mindent elkövetnek az elmék fölzgatására a' madridi kormány ellen, 's már Cabrera káros befolyását is érezhetni azon tartomány némely részeiben. A' szökések száma napról napra növekszik Cabrera táborában. 15ikén megtámadák a' carlosiak Bergát, de minden siker nélkül. Az alcorizai őrség futásra kényszeríté őket. —

Franciaország.

(Kamraelnök-választás. Itéletek a' trónbeszédről. Elegy.) Paris, dec. 25ikén: „A' tegnapi ülésben mindenek előtt osztály-elnökeket választá meg a' követkamra. Elnökökké lettek: Lefebvre, Sauzet, Jamin tábornok, Nogaret, Ladonnette, Calmon, Clement, Tupinier, Caumartin. Tupinier mellett Odilon Barrot egyenlő szószámszámot kapott, de hátrálnia kellett az idősb előtt. Ez ülésben 330nál több követ volt jelen. Azután kamraelnök-választáshoz fogott a' kamra, 's 275 szavazó közül 172 Sauzet mellett nyilatkozván, ezt azonnal elnöknek kiáltá ki. A' többi szavazó közül Odilon Barrot 94-et kapott, Dupin pedig csak négyet. A' másodelnökök választását 26ikára halaszták. Dec. 22ikén az alkotmányos ellenzési tagjai gyűlést tartottak Odilon-Barrotnál. Isambert röviden előadván az ellenzési választmány határozatát a' következő három pontra nézve megegyezteté eszközlé ki a' jelenlevőknek: 1) a' választásjavítás szükséges és korszerű; 2) a' választók száma szaporítandó; 3) a' választási körülmények módosítandók. A' független választók leginkább ez utóbbi javítás mellett buzganak. — Azon parisi lapok, melyek ellenzésben állnak a' kormánnyal, majd kivétel nélkül gúncsolják a' trónbeszédet. A' Messenger hosszúnak, színtelennek 's alaptalannak mondja azt; a' Temps pedig hideg fogadtatását hírlí, mivel minden erő és szilárdság hiányzott benne. A' Commerce oly szomorúnak mondja az egész trónbeszédet, mint a' fölvasó királynak arca volt. Általányosan jelleméből az világlik ki, miszerint a' múlt történetek keserűk voltak, a' jelenkor pedig nincs aggály nélkül, 's hogy a' jövődő szerencsés sikere csupán remény gyanánt tekintendő. A' jour. des Débats mindazáltal mint ótalmazója lép föl a' trónbeszédnek, 's különösen örvend, hogy a' kamatváltoztatásról nincs említés benne. Véleménye szerint ugyanis e' rendszabály csupán azok előtt tetszhetők kívánatosnak, kik távról látják azt; a' pénzügyminister azonban nem igen siethet létesítésével. Jobb, ha inkább vasutakkal, csatornákkal st. eff. foglalkodik a' francia kormány, hogy sem megvonja a' tőkepénzeket kamatjaik ötlédét. „A' trónbeszéd, mond tovább az érintett lap, különösen a' külföldi ügyeket érinté. Erre nézve a' vitatásokat szükség itélethozás előtt bevézni. Mi azonban usztöz nk a' ministerség azon reményib n. mikép az európai hatalmak bölcsesége föntartandja az általányos polgárisodásra nézve oly igen szükséges békét; 's meg vagyunk győződve, mikép Franciaországot és Angliát ugyanazon érdek vezérli szorosán egyesületen-maradásra, 's hogy csupán egységök fogja szerencsésen megoldhatni a' keleti esomót. Örvendünk a' ministerséggel, a' baszk tartományok lecsön-desítése fölött; de mégis hajlók vagyunk hinni, hogy e' siker diességét nagyobb mértékben tulajdonítja magának, mintsem helyben hagyhatnók. Végre abban is egyező véleményben vagyunk a' ministerséggel, mikép Franciaország minden áldozatot tartozik följajlanani nemzeti méltóságunk megboszulására Afrikában, Abdelkader hatalma megszemléstire, 's hogy gyarmatunkat örökre megszabadithassuk azon szomszédságtól, mely szünet nélkül zavarja jóllétöket. Mára nem akarunk többet mondani. A' ministerség ígéreti jók; majd megmutatják a' következmények, mikép felelnek meg ígéretinek. — Egyébiránt az ülés különös előjelek közt nyílt meg. Mindenki nyugtalanul kérdezősködik a' jövődő iránt, 's nem tudja, bogy tulajdonképen hol keresendők a' ministerség baráti; azonban nem is igen láthatni valódi kedvet a' kormánnyal komolyan megküzdésre. A' hazának erős kormánya és egyértelmű kamrára van most szüksége. Mi rendszeres ellenzést nem fogunk képezni a' ministerség ellen, hanem előbb tetteit szándékozunk bevézni.“ A' National így itél a' trónbeszédről: „A' jelentett törvényjavaslatok közt a' kamatváltoztatásról szó sem fordult elő. A' követek nagyobb része arczaín nyugtalanág vala olvasható a' pénzügyre nézve, ámbár tökéletes elégtelenséget fejezék ki azzal a' király. Azon bizonytalan és félénk mód, mellyel a' trónbeszéd a' külpolitika legesiklandósb kérdést érinté, igen kínos érzelmeket ébreszte. A' majus 12ki ministerek arany himzetű öltözeteik dacára sem támasztának senki keblében irigységet. Egyébiránt ő fels. izmos testalkotása és egészséges arczszíne a' lehető trónörökös beteges soványsága mellett igen le- verő hatású leheté azokra nézve, kik uralkodó-változásban keresik örömüket vagy hasznukat. A' király barkója 's haja most is koromfekete, mit valóban ritkaságnak mondhatni oly koru férjfiaknál. A' király nemzetöri tábornok öltözetet viselt a' kamrában megjelentekor, Amale hg pedig kapitányi és Montpensier hg közpattantysú egyenruhát. Eleinte meglehető szilárd volta a' király hangja, de utóbb mindinkább gyöngült. Soha nem volt még oly roppant haderő kifejtve kamra-nyitáskor Parisban, mint most. A' kamrák körüli városnegyed valódi haditáborhoz hasonlita. A' hajózási ügyelők gondosan vizsgálák meg a' Szaj-

na partjának minden pontját 's a' nemzetörség egyes tagjának puskáját 's megmotozák, hogy vajjon nincs é valamelyik töltve. Városhajduk 's rendöri ügyviselők minden ponton sűrűn hullámzóttak a' nép közt föl 's alá. Komor idő, szakadó eső, a' legnépeseb utcák elzáratása, katonaság, 's durva eligazíttatása a' népnek igen szomorú látványt képeztek. A' királyt alig ülvözlé néhány gyöngé éljen-kiáltás az utcákon. — Parisban az éjjeli misék tartatását, a' történni szokott számos rakonezátlanok 's miatt általányosan megtölték. — Crouy-Chanel megszöktétül még azon mulatságos körülményt is említik, miszerint azon böcsületes rendör, ki a' marquist kísérete, Dacosta kisasszonyt igen udvarilag lakúig vezeté a' marquis megszökte után. — Barthélémy az eskütszékí itélet ellen a' főlebbviteli törvényszékhez folyamodott. — E' napokban a' vénasszonyok kórházában Merino híres guerillafő huga halt meg, ki Napoleon idejében francia haditiszt neje lön 's annak halála után legnagyobb inségre jutott. — Dec. 27iki touloni hírek szerint Rulhières tábornok a' mahelmai tábor közelében 17kén kétszer veré meg az ellene jött arabokat, kik tetemes veszteséggel voltak megfutamodni kénytelenek. —

(Követkamrai ülés.) A' dec. 26iki követkamrai ülésben Calmont 193, Jacqueminot-t 163, és Ganneront 168 szószattal másodelnökökké választák! — Néhány nap óta különös közelítéseket tapasztalhatni a' követkamrában. Thiers baráti ugyanis szembeszökőleg megelőzve simulnak a' volt 22Ihez, a' követkamrai előtermekben félrevonulnak velök 's élénkül és megbízottan suttognak, mintha új szövetekezést volna szándékjuk alkotni. Thiers ezenkül mindenkép közelíteni törekszik a' ministerséghez, Guizothoz, Berryerhez, szóval mindenkihez. Majd elválik, mellyik közelítés fog neki sikerülni a' sok közül. — A' Capitele többször állita, miszerint Crouy-Chanel marq. Havreból „Phoenix“ földzetén Angliába menekült; most azonban hivatalosan jelentik, hogy „Phoenix“ épen tatarozás alatt van. E' szerint tehát csupán jégre akará vezetni a' rendörséget a' Capitele. — Marseilleből e' napokban 1500 főnyi katonacsapatot szállítanak Afrikába. —

(Szerencsés esata Afrikában.) Újabb algéri hírek szerint a' francziák oly esatát nyertek Algir közelében az arabok ellen, mely y g-re valódi mézárulásá változék. A' francia katonaság ugyanis iszonyú bosszút esküvék 's nem ada kegyelmet senkinek. Az arab lovasok, minden oldalról körülvéttve látván magokat, hiában kerestek utat szabadulásra. Akárhova fordultanak, mindenütt puskatüz 's álgugolyók üdvözlék őket, ezek mögött pedig szuronyerdő meredezett ellenök. Több arab főnök holtan maradt a' harcztéren. Magányos levelek legalább 3 ezerre teszik a' holt és sebesült arabok számát. Hír szerint egy angol tiszt több száz arabot vezérle harcra, 's dühösen küzdve hősi halállal hunyt el. Ha ez valósul, ugy alkalmasint azon gyanu támo- dand sok oldalról, miszerint az angolok talán harcra izgaták Abdelkader. Az afrikai vadászok és spahik annyi beduint szabadaltak össze, hogy végre kardjaik is megtompultak. E' véres harc után az egész Metidzsát keresztül járá a' francia katonaság 's juhnyájak gyanánt terelé a' beduineket maga előtt, mindenütt lekonezolván azokat, kike! gyors paripájok nem mentete meg a' vész elől. Abdelkader párthi- veit annyira megrendíté e' csapás, hogy már most talán tulajdon frigyesei előtt sines bátorságban az emir. A' hadzsutok visszavonultak Chiffa folyam tulpartira, 's onnan minden máhástul és vagyonostul a' hegységbe szándékoznak menekedni. A' tábornagy könnyen elfoglalhatja most Medeahat, mielőtt elhatározó nagyobb csapáshoz foghatna. — A' betegek száma annyira csökkent már, hogy e' tekintetben is legjobb szerencsével biztathatják magokat a' francziák afrikai ügye- ikre nézve. —

Anglia.

(Újabb sérelem az angol lobogó ellen.) A' M. Post maltai lapok után nov. 28ikáról írja, mikép az angol lobogó újabb sérelmet szenvedett azon vizeken, 's következőleg adja elő az egész eseményt: „Nov. 10kén Blazer gőzös a' londoni levélesómoval Indiába és Chinába indult a' marseillei kikötőből és utját Malta felé vevé. Blazer kiindulta után esakhamar ngyanazon kikötőből Toulon felé indult két francia gőzös, mellyek 9ikén Orleans hggel Algirből érkeztek oda. Blazer, mint gyorsabban haladó hajó, a' lassubb francia gőzősek közt előre akart vonulni, mit az elég tág tér mellett könnyen eszközölhetett volna; de a' francziák, mihelyt az erre czélzó rendszabályokat észrevévék, azonnal közelebb hajták egymáshoz hajóikat, és összeüt- közés által tetemesül megsérték az angol gőzöst. A' francia hajók csak némi csekély kárt szenvedtek, 's rendkívüli nagyságuk mellett legnagyobb szerencsének tarthatni, hogy egészen össze nem zuzák a' sok, kisebb angol hajót.“ E' magában semmi jelentésű esemény- hez szokás szerint kemény kifakadásokat esatol a' M. Post a' whig kormány gyávasága ellen, melly oly hanyagsággal türi az angol lo- bogó meggyaláztatását, holott azt az angol nemzetiség legszentebb erek- lyéje gyanánt kellene tekintenie. A' Sun ellenben igen neveltségnek találja e' nagy zajgást oly csekélység miatt, melly bizonyosan csu- pán az angol és francia hajók önkéntes versenyzéséből származott, mellyre oly nagy mértékben szoktak mindenkor hajlani az angol gő- zösek kapitányi, mikép azt elég tapasztásból az egész világ tudja.

Gabonaár: Pest, jan. 3ikán: Tiszta buza: —, 165, 150, — — Két- szeres: — — — — — Rozs 120, 116, 114; — Árpa 98, 95. — — Zab 75, 73, 72; — Köles —, —, —; — Kuko- riza: 125, 120; — Köles-kása —, —; pesti m. v. garas.